

bron: Klimaatbijlage bij FD via Mediaplanet, 27-03-2014

Marga Hoek, Directeur De Groene Zaak en **Herman Wijffels**, Econoom

‘De transitie naar een circulaire economie vraagt om een ander fiscaal regime en meer kennis’

Nederland als hotspot van de circulaire economie. Volgens econoom Herman Wijffels en Marga Hoek, Directeur van De Groene Zaak, heeft Nederland er de juiste kaarten voor in handen.

Maar dan moeten we durven kiezen voor een vergaande economische transitie. De circulaire economie is gebaseerd op het sluiten van ketens en het verlengen van cycli, waar mogelijk zelfs oneindig. Een uitgangspunt is dat afval de start is van een volgende levensfase en dat vanaf de start van een keten al de voorwaarden voor hergebruik gecreëerd worden door juiste materiaal- en ontwerpkeuzes. Circulair georganiseerde ketens zijn dan ook niet gebaseerd op het ‘takemake- waste-principe’. Kringlopen worden zoveel mogelijk gesloten, met inzet van hernieuwbare energiebronnen. Meer werken zoals de natuur werkt, noemt Wijffels het. “In de natuur wordt alles hergebruikt, er bestaat geen verspilling. Het blad dat van de boom valt, verteert en wordt weer voeding voor de volgende cyclus.”

Belasting grondstofevaluatie

Dat nog maar enkele bedrijven in ons land volgens deze principes werken, blijkt te komen doordat business cases vastlopen om twee redenen: ze stoppen te gauw en er is te weinig mogelijkheid tot opschaling. “Dat kunnen we oplossen door een ander fiscaal regime en meer kennisontwikkeling”, zegt Hoek. “Die kennis is

niet alleen nodig voor innovatie in de productsfeer, maar ook voor bedrijfseconomische innovatie.” Ze benadrukt dat de overheid een belangrijke aanjager kan zijn. “Het gebruik van primaire grondstoffen en vervuiling moeten meer belast worden. Arbeid, en daarmee innovatie, minder. En als volgende stap dienen we grondstofdevaluatie te beprizen. Dat creëert de mogelijkheid om doelen te stellen.”

Grondstoffen leasen

Circulair ondernemen betekent ook nieuwe formules. Het leasen van producten bijvoorbeeld. De producent blijft eigenaar, de consument krijgt het gebruiksrecht in ruil voor een vaste vergoeding. Aan het einde van de levensduur gaan producten weer terug naar de producent. In de praktijk blijkt deze constructie al voor te komen bij spijkerbroeken, witgoed en gebouwen. Leasen vraagt om een nieuwe vertrouwensband tussen producent en consument, stelt Hoek. “Het gaat om een langere relatie, waar de nadruk meer komt te liggen op kwaliteit leveren. Waar producenten nu winst maken op reparaties en een korte levensduur, wil je bij leasen juist zo min mogelijk kosten aan onderhoud hebben.”

Nieuwe werkgelegenheid

Nederland beschikt volgens beide critici over de juiste eigenschappen om een hotspot van circulaire economie te worden. Zo zijn we goed in het samenbrengen van kennis en ondernemerschap, beschikken we over een goede infrastructuur voor innovatie en kunnen we als exportland de hele wereld bedienen. En dat is goed de werkgelegenheid, weet Wijffels. Er zullen banen verdwijnen, maar door het sluiten van de cyclus ontstaan nieuwe arbeidsplaatsen. Hij noemt in deze context ‘urban mining’. “Ons stedelijk afval bevat veel kostbare grondstoffen, waarvan we er nu nog veel te veel verbranden. Die moeten we terugwinnen, wat de afvalindustrie omvormt tot grondstofproducent. Dat levert banen op.” Recente studies blijken het economisch potentieel van de circulaire economie te onderschrijven. “TNO berekende een jaarlijks economisch besparingseffect van 7,3 miljard euro en een werkgelegenheidscreatie van 54.000 banen”, aldus Hoek. Maar daar kunnen we alleen profijt van hebben met revolutionaire innovatie in plaats van innoveren op delen. Hoek noemt het een ‘industry shift’. “Alleen als we het als totaal aanpakken, boeken we optimaal resultaat.”